

VÝVOJ SÚDNEJ REŠTRUKTURALIZÁCIE V SR

COMPANY RESTRUCTURING ANALYSIS IN SLOVAK REPUBLIC

Zuzana SCHWARTZOVÁ¹

SUMMARY:

This paper focuses on the analysis of court restructuring in the Slovak Republic as a method of crisis management. Analyzed are restructuring proceedings in the years 2006 – 2012 using statistics of District Courts in the Slovak Republic and the outputs obtained from our field research. By examination of the period of restructuring permission we draw an inference that companies in the Slovak Republic do not analyze development of their financial situation continuously; they recognize the dissolution or imminent dissolution after closing of accounts and completing ordinary financial statements. Examining the permitted restructurings we found out that most of the restructuring subjects are legal entities with a seat in Banská Bystrica, Bratislava, and Prešov region (57,2 %). After the closer investigation of the process of restructuring proceedings we also defined factors of ineffectuality of court restructurings in the Slovak Republic.

KEYWORDS: company restructuring, crisis, insolvency, restructuring process

ÚVOD

Hospodárska kríza, ktorá sa naplno prejavila už koncom roka 2008 postihla mnoho podnikov v celosvetovom meradle, Slovensko nevynímajúc. Dôsledkom nepriaznivého vývoja podnikateľského prostredia bol narastajúci počet podnikov (právnických osôb a fyzických osôb – podnikateľov), ktoré sa dostali do zlej finančnej situácie. Prejavom negatívneho vývoja bola najmä druhotná platobná neschopnosť. Riešením krízových situácií v podniku sa zaoberá krízový manažment. Jeho úlohou je nepriaznivým situáciám predchádzať a v prípade ich vzniku využiť nástroje a metódy na zmiernenie negatívnych dopadov týchto situácií na podnik. Jednou z metód riadenia krízy je tzv. súdna reštrukturalizácia.

Príspevok sa zaoberá analýzou súdnej reštrukturalizácie a jej vývojom v SR za obdobie rokov 2006 – 2012. Hlavnými cieľmi sú:

- opísať proces súdnej reštrukturalizácie a stanoviť priemernú dĺžku jej trvania,
- zistiť štruktúru reštrukturalizácií z hľadiska typu podniku, jeho miestnej príslušnosti ako aj obdobia ich konania,
- analyzovať úspešnosť reštrukturalizácií.

Predkladaný príspevok je rozdelený do troch častí. V prvej časti prezentujeme pohľady autorov na znaky krízy, príčiny vzniku krízy v podnikoch a metódy jej riadenia. Druhá časť je zameraná na zhodnotenie procesu reštrukturalizácie a v tretej časti prezentujeme výsledky z realizovaného výskumu.

1. KRÍZA AKO FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU PODNIKU A METÓDY JEJ RIEŠENIA

V životnom cykle podnikov dochádza k niekoľkým fázam medzi ktoré patria: vznik, rast, stabilizácia, kríza a zánik podniku. Nie v každom podniku musí dôjsť ku všetkým fázam. Po fáze krízy môže dôjsť k jeho ozdraveniu (stabilizácii) alebo naopak k jeho zániku.

Booth [3] rozlišuje tri prístupy k analýze krízy: psychologickú (reakcie jednotlivcov na krízu), ekonomickú (ekonomická analýza podnikov a vývoj ekonomických teórií na predídenie a riadenie krízy) a sociologickú (sociálne reakcie na environmentálnu krízu napr. ako hladomor, požiare, zemetrasenia).

Hermann [5] definoval krízu ako situáciu, ktorá ohrozuje stanovené ciele subjektu, je

¹ Zuzana Schwartzová, Ing., PhD., Podnikovohospodárska fakulta Ekonomickej univerzity v Bratislave so sídlom v Košiciach, Katedra financií a účtovníctva, Tajovského 13, Košice, 055/722 31 11, schwartzz@stonline.sk

ohraničená časom potrebným pre prijatie rozhodnutia a je nepredvídateľná.

S uvedeným sa stotožňujú Seeger et al. [11], ktorí identifikujú tri znaky krízy: hrozba pre organizáciu, neočakávanosť a krátky čas na rozhodovanie.

Širšie zadefinovali krízu Pauchant et al. [8] a to ako zlom, ktorý fyzicky ovplyvňuje systém ako celok, ohrozuje jeho základné predpoklady, jeho subjektivitu a existenciu. Podľa Háleka [4] je kríza spojená s nejakou hrozbou, nevyskytuje sa často, je ťažko predvídateľná, má takmer vždy sociálny dopad, rozhoduje sa na základe neurčitých, neúplných informácií.

Podľa Zuzáka a Königovej [15] je kríza podniku chápaná ako situácia rôznej časovej dĺžky, v ktorej sa rozhoduje, či sa podnik navráti do situácie, v ktorej bol pred vznikom krízy alebo jeho ďalší vývoj bude smerovať k jeho zániku. Zdrojom krízy je nerovnováha medzi podnikom a okolím, alebo dysfunkcia medzi vnútornými systémami (subsystémami) podniku.

Vo všeobecnosti možno príčiny krízy rozdeliť na vnútorné (napr. zlé finančné riadenie, nekvalifikovaný manažment, nevhodná štruktúra výrobných faktorov) a vonkajšie (neočakávaný konjunkturálny výkyv trhu, vývoj konkurencie a podnikateľského prostredia, politické a sociálne zmeny spoločnosti a pod.) Slatter [12] uvádza faktory, ktoré podmieňujú vznik krízy a to: zmeny v podnikateľskom prostredí, schopnosť a kvalita manažérov prijímať vhodné rozhodnutia, postavenie podniku na trhu, finančná stabilita, plánovanie a pripravenosť podnikov na krízové situácie. Altman et al. [1] považujú za najčastejšiu príčinu krízy podnikov prácu nekvalifikovaného manažmentu.

Riadením krízy v podniku sa zaoberá krízový manažment. Krízový manažment tvorí súbor postupov, metód a opatrení, ktoré manažéri využívajú pri obmedzení príčin vzniku krízy, identifikácii, riešení a minimalizácii dopadov krízy.

Vlachynský et al. [13] rozdeľujú postupy krízového manažmentu na neformálne (konsolidácia, sanácia a mimosúdne vyrovnanie) a formálne tzv. postupy pod dohľadom súdu (konkurz a reštrukturalizácia). Chapčáková et al. [6] uvádzajú ako ďalší možný postup riešenia krízy a to formou akvizície alebo fúzie.

Baďo et al. [2] členia metódy krízového manažmentu na procedúry záchranné (konsolidácia, sanácia, reinžiniering, neformálna reštrukturalizácia, transformácia, fúzia) a deštrukčné (likvidácia, konkurz).

Pojem reštrukturalizácia vo všeobecnosti predstavuje zmeny v štruktúre. V ekonomickej a právnej literatúre ide najmä o reorganizáciu právnych, vlastníckych, prevádzkových alebo iných štruktúr podniku.

Z nášho pohľadu reštrukturalizáciu podniku možno uskutočniť neformálne alebo formálne. Úlohou neformálnej reštrukturalizácie je napr. prostredníctvom krízového manažmentu vyviesť podnik z problémov. Prebieha predovšetkým v oblasti finančnej, výrobnjej, obchodnej a v oblasti ľudských zdrojov. Ak sa prijatými opatreniami nepodarí podnik ozdraviť a naďalej mu úpadok hrozí alebo v úpadku už je, môže využiť súdnu ochranu pred veriteľmi, a to reštrukturalizačným konaním v zmysle zákona.

Úpadok resp. hroziaci úpadok podniku je legislatívne upravený zákonom č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len ZKR), ktorý s účinnosťou od 01.01.2006 nahradil zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní.

V súlade s predmetným zákonom, úpadkom podniku rozumieme platobnú neschopnosť alebo stav, kedy je hodnota majetku nižšia ako hodnota záväzkov (tzv. predĺženie). Úpadok je možné riešiť dvoma formami a to konkurzným alebo reštrukturalizačným konaním (súdnou reštrukturalizáciou).

Cieľom súdnej reštrukturalizácie je ozdraviť podnik, zlepšiť jeho momentálnu platobnú neschopnosť a stratovosť. Je to ozdravný proces, ktorého výsledkom je čiastočné a postupné uspokojenie veriteľov vo výške a v splatnosti schválenej v reštrukturalizačnom pláne.

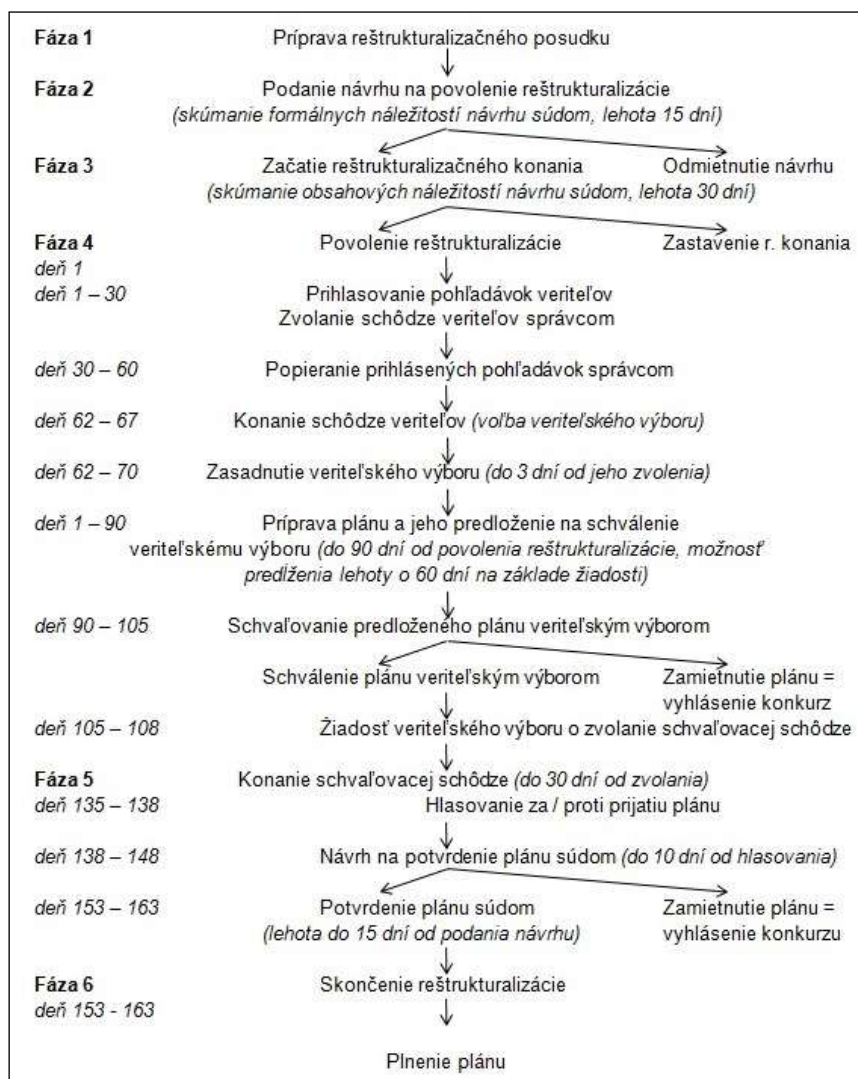
2. PROCES SÚDNEJ REŠTRUKTURALIZÁCIE

Reštrukturalizácia je proces na seba nadväzujúcich krokov, ktoré sú vymedzené v jednotlivých ustanoveniach ZKR. Zjednodušene možno povedať, že reštrukturalizácia je proces, ktorý pozostáva zo šiestich základných fáz (období):

- 1) pred začatím reštrukturalizačného konania,
- 2) od podania návrhu do začatia reštrukturalizačného konania,

- 3) od začatia reštrukturalizačného konania do povolenia reštrukturalizácie,
  - 4) od povolenia reštrukturalizácie do konania schvaľovacej schôdze,
  - 5) od konania schvaľovacej schôdze do skončenia reštrukturalizácie,
  - 6) od skončenia reštrukturalizácie tzv. obdobie plnenia plánu.
- ZKR jasne definuje náplň jednotlivých fáz reštrukturalizácie a stanovuje lehoty, ktoré musí reštrukturalizačný správca ako aj

samotný podnik (dlžník) dodržiavať. Zmeškaním niektorej zo stanovených lehôt vzniká riziko, že reštrukturalizácia nebude úspešná a na majetok podniku sa vyhlási konkurz. Vyhlásením konkurzu podnik stráca možnosť ozdravenia a záchrany nakoľko konkurzné konanie má likvidačný charakter. Proces súdnej reštrukturalizácie z hľadiska času trvania jednotlivých krokov znázorňuje obrázok 1.

Obrázok 1. Časový aspekt procesu reštrukturalizácie

ZKR bol naposledy novelizovaný zákonom č. 348/2011 Z. z.. Novela sa týkala najmä konkurzného konania. Z hľadiska časového priebehu reštrukturalizácie bola pozmenená lehota na konanie schôdze veriteľov, ktorá sa predĺžila o 1 – 2 dni. Na základe obrázku 1. možno určiť priemernú dĺžku reštrukturalizačného konania, ktorá je približne

160 dní. Uvedená časová dĺžka je skôr teoretického charakteru, nakoľko v praxi vo viacerých reštrukturalizáciách dochádzalo napr. k predĺženiu lehoty na vypracovanie plánu o 60 dní ako aj k posunom termínov, ktoré súviseli so zverejňovaním podaní v Obchodnom vestníku (čas od podania do zverejnenia podania v Obchodnom vestníku je

v rozpätí 4 – 7 dní). Ak by sme brali do úvahy vyššie uvedené skutočnosti, proces samotnej reštrukturalizácie môže byť od 230 do 240 dní. Celkovo reštrukturalizačný proces od podania návrhu na povolenie reštrukturalizácie až po jej úspešné ukončenie trvá až 220 dní, pri zohľadnení predĺženej lehoty na predloženie plánu a posuny súvisiace so zverejňovaním v Obchodnom vestníku je dĺžka trvania okolo 290 až 300 dní.

Proces reštrukturalizácie z hľadiska časového priebehu v podmienkach Českej republiky analyzujú viacerí autori, napr. Kislingerová [7], Seidlová et al. [9], Richter [10]. Dospeli k záveru, že predpokladaný priebeh reštrukturalizačného konania od povolenia reštrukturalizácie po schválenie plánu súdom môže byť približne 220 dní.

Značný rozdiel v časovom priebehu reštrukturalizácie medzi SR a ČR vyplýva najmä v rozdielnych zákonom stanovených lehotách na:

- predloženie plánu súdu (v SR 90 dní, v ČR cca 145 dní od povolenia reštrukturalizácie),
- schválenie plánu súdom (v SR cca 70 dní, v ČR cca 80 dní od jeho predloženia).

Na základe analýzy časového priebehu reštrukturalizácie možno konštatovať, že zákonná úprava reštrukturalizácie v podmienkach SR v porovnaní s ČR umožňuje podniku v SR rýchlejšie realizovať ozdravný proces, čo hodnotíme pozitívne najmä z pohľadu veriteľov prihlásených pohľadávok. Je to z toho dôvodu, že uspokojovanie veriteľov nastáva až po potvrdení plánu súdom a preto veritelia kladú dôraz na rýchlosť reštrukturalizačných konaní.

V druhom polroku 2013 bol realizovaný výskum zameraný na analýzu povolených reštrukturalizácií ako aj efektívnosť reštrukturalizačných správco. S prihliadnutím na výsledky realizovaného výskumu, možno konštatovať, že minimálny čas potrebný na vypracovanie reštrukturalizačného posudku je 23 dní. Vychádza to zo zistenia maximálneho počtu reštrukturalizácií pripadajúceho na jedného správcu v období jedného roka (16 povolených reštrukturalizácií v roku 2009).

Na základe dopytovania správco z Košického a Prešovského kraja, priemerný počet dní závisí najmä od veľkosti podniku, je však minimálne 30 – 40 dní.

3. VÝVOJ SÚDNEJ REŠTRUKTURALIZÁCIE V SR

Kapitola je zameraná na analýzu súdnej reštrukturalizácie v období rokov 2006 – 2012. Podkladom pre spracovanie analýzy boli:

- štatistiky konkurzných konaní na okresných súdoch zverejnených Ministerstvom spravodlivosti SR za roky 2006 – 2012,
- realizovaný vlastný výskum povolených reštrukturalizácií,
- konzultácie s pracovníkmi okresného súdu Košice I.

Je rozdelená do troch častí:

- a) Zhodnotenie fázy od doručenia návrhu na povolenie reštrukturalizácie až do fázy jej samotného povolenia resp. zastavenia.
- b) Analýza povolených reštrukturalizácií.
- c) Úspešnosť reštrukturalizácií.

a) Zhodnotenie návrhov na povolenie reštrukturalizácie

Možnosť reštrukturalizovať podnik pod dohľadom súdu začala od 1.1.2006. V prvých troch rokoch (2006 – 2008) od účinnosti ZKR neprebíhali takmer žiadne reštrukturalizácie. Bolo to ovplyvnené jednak:

- nízkym počtom podaných návrhov (34 návrhov, z toho 31 voči dlžníkovi – právnickej osobe),
- formálnymi nedostatkami návrhov (bolo začatých len 70 % (24) reštrukturalizačných konaní v pomere k celkovo podaným návrhom).

V sledovanom období bolo povolených celkom 20 reštrukturalizácií. Reštrukturalizácie prebiehali pod dohľadom okresných súdov na západnom (11) a strednom (7) Slovensku. Na okresný súd Košice I v období rokov 2006 – 2008 nebol doručený žiaden návrh na povolenie reštrukturalizácie. Okresný súd Prešov povolil 2 reštrukturalizácie.

Hospodárska kríza, ktorá začala v roku 2007, zasiahla finančné trhy na celom svete. Za kritický možno považovať koniec roka 2008, kedy kríza zasiahla aj podnikateľské prostredie SR. Podniky dosahovali nepriaznivé finančné výsledky, dostali sa do platobnej neschopnosti, čo viedlo k nárastu počtu konkurzných a reštrukturalizačných konaní. V roku 2009 stúpol počet doručených návrhov na povolenie reštrukturalizácie oproti predchádzajúcemu roku o viac ako päťnásobok. Rastúci trend pokračoval aj v roku 2010. V ďalšom sledovanom období sa vývoj počtu doručených návrhov ustálil. Z hľadiska územného možno

konštatovať, že viac ako polovicu návrhov predkladajú dlžníci so sídlom na západnom Slovensku.

Pri zhodnotení úspešnosti návrhov podnikov na reštrukturalizačné konanie v období rokov 2009 - 2012 sme dospeli k nasledovnému:

- Prevládali návrhy doručené právnickými osobami (fyzické osoby – podnikatelia tvoria v priemere 11,2 %).
- 14,6 % návrhov na povolenie reštrukturalizácie bolo odmietnutých a to najmä v rokoch 2011 a 2012 z dôvodu, že návrhy neobsahovali zákonom vymedzené náležitosti.
- Z celkového počtu 457 doručených návrhov bolo po preskúmaní formálnej stránky návrhov začatých 363 konaní, čo tvorí cca 80 %.
- Zastavenie reštrukturalizačných konaní súviselo najmä s podaním návrhu dlžníka na vyhlásenie konkurzu resp. z dôvodov

podľa § 116 ZKR, ktoré sa týkajú formálnej a obsahovej stránky reštrukturalizačných posudkov.

Z celkového počtu 363 začatých reštrukturalizačných konaní bolo v sledovaných rokoch 2009 – 2012 povolených celkom 304 reštrukturalizácií, čo je úspešnosť na úrovni 84 %. Z územného hľadiska (sídlo dlžníka) boli reštrukturalizačné konania najviac vedené na okresných súdoch: Banská Bystrica (23 %), Prešov (18 %), Trnava (17 %), Bratislava (13 %).

Prehľad o počte doručených návrhov v členení podľa foriem podnikania (právnická osoba, fyzická osoba – podnikateľ), spôsoboch vybavenia návrhov (začatie reštrukturalizačného konania resp. odmietnutie návrhov) a počte povolených reštrukturalizácií za obdobie rokov 2006 – 2012 je v tabuľke 1.

Tabuľka 1

Návrhy na povolenie reštrukturalizácie

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	SPOLU
Doručené návrhy na povolenie reštrukturalizácie, z toho:	10	9	15	78	129	135	115	491
a) právnická osoba	10	8	13	73	112	119	100	435
b) fyzická osoba	0	1	2	5	17	16	15	56
Odmietnutie návrhu	2	1	0	3	16	27	21	70
Začatie reštrukturalizačného konania	5	8	11	68	108	100	87	387
Povolenie reštrukturalizácie	2	8	10	58	87	86	73	324

Zdroj: vlastné spracovania na základe štatistiky reštrukturalizačných konaní na okresných súdoch v SR dostupné na <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Informacie/Statistika-konkurznych-konani-OS.aspx>

b) Analýza povolených reštrukturalizácií

V druhej polovici 2013 bol realizovaný výskum povolených reštrukturalizácií v období rokov 2009 – 2012 zameraný na stanovenie trendu reštrukturalizácií, zistenie štruktúry dlžníkov (FO, PO), ich miestnej príslušnosti (miesto podnikania, sídlo) ako aj na zhromaždenie údajov o reštrukturalizačných správcoch (pohlavie, vzdelanie, počet reštrukturalizácií). Zdrojom informácií boli obchodné vestníky zverejnené Ministerstvom spravodlivosti SR od 01. 01. 2009 do 31. 12. 2012.

Bolo zistené, že vznikajú rozdiely medzi údajmi prezentovanými v štatistikách Ministerstva spravodlivosti SR a získanými údajmi z obchodných vestníkov. Vzhľadom na

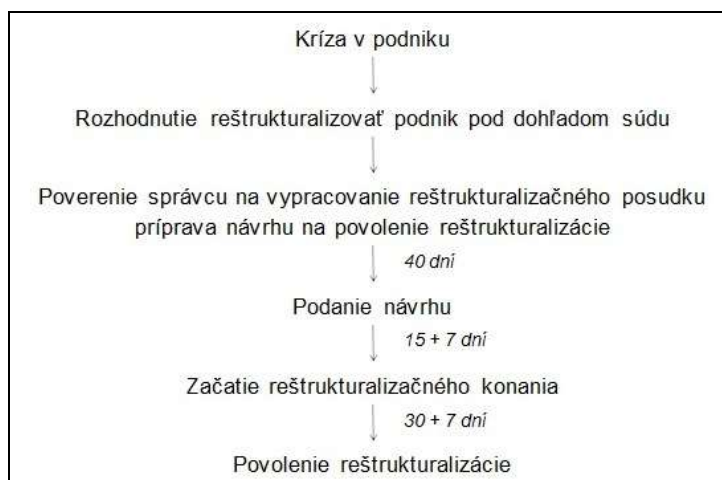
uvedené pri analýze povolených reštrukturalizácií vychádzame z údajov realizovaného výskumu.

V hodnotenom období 2009 – 2012 bolo povolených spolu 339 reštrukturalizácií. Ich vývoj prudko vzrástol v roku 2010 o 69 % oproti predchádzajúcemu roku, kedy bolo povolených 59 reštrukturalizácií. V ďalších rokoch 2011 a 2012 vidieť mierny pokles.

V prípade poznania dátumu povolenia reštrukturalizácie, je možné retrospektívne stanoviť obdobie, v ktorom sa podnik pre riadenie krízy metódou súdnej reštrukturalizácie rozhodol. Ak priemerná doba vypracovania reštrukturalizačného posudku je 30 – 40 dní a doba od podania návrhu na

povolenie reštrukturalizácie po jej povolenie je približne 60 dní možno konštatovať, že rozhodnutie podniku pre riešenie krízy

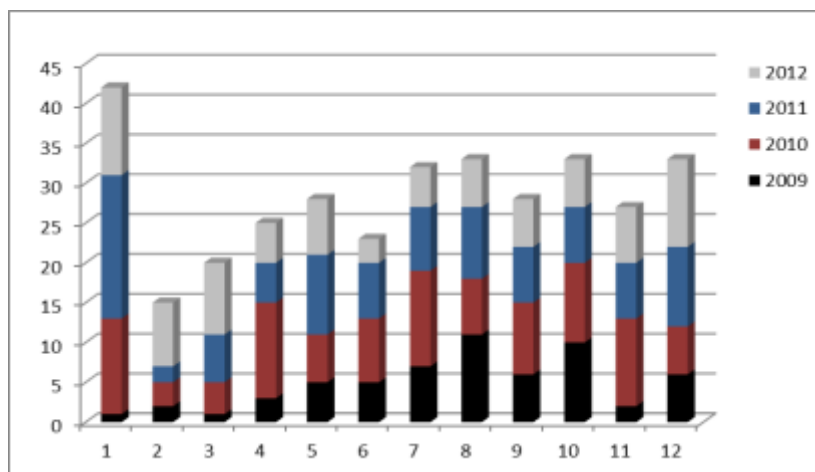
metódou reštrukturalizácie je najskôr 3 - 4 mesiace pred jej povolením. Uvedené ilustruje obrázok 2.

Obrázok 2. Rozhodnutie podniku o súdnej reštrukturalizácii

Z analýzy vývoja povolených reštrukturalizácií s ohľadom na obdobie, v ktorom boli povolené vyplýva, že najväčší počet povolení je v druhom polroku príslušného roka a tiež v mesiaci január. Usudzujeme, že podniky napriek tomu, že ich povinnosť je sústavne sledovať vývoj finančnej situácie tak nekonajú.

O finančnej situácii sa dozvedajú až po zaúčtovaní všetkých účtovných operácií a následnom zostavení účtovnej závierky v období február a marec nasledujúceho roka, v ktorom došlo k úpadku. Počet povolených reštrukturalizácií podľa jednotlivých mesiacov sledovaného obdobia je na obrázku 3.

Obrázok 3. Povolené reštrukturalizácie podľa mesiacov za roky 2009 – 2012

V ďalšej časti sa venujeme štruktúre povolených reštrukturalizácií. Vychádzame z údajov realizovaného výskumu na reštrukturalizáciách povolených v období rokov 2009 – 2012 v celkovom počte 339. Pri analýze povolených reštrukturalizácií sme dospeli k nasledovnému:

- 13 % dlžníkov tvorili fyzické osoby podnikatelia, z toho viac ako 72 % podnikatelia s miestom podnikania v Prešovskom a Trenčianskom kraji.
- 87 % dlžníkov tvorili právnické osoby, z toho v členení podľa právnej formy:

- 68,1 % spoločnosti s ručením obmedzeným,
- 17,1 % akciové spoločnosti,
- 1,8 % ostatné (družstvo, nezisková organizácia).

Prehľad povolených reštrukturalizácií z hľadiska typu dlžníka je tabuľke 2.

Tabuľka 2

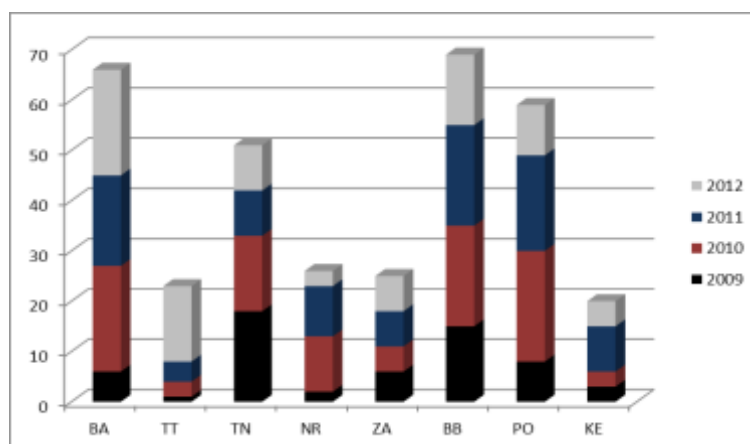
Štruktúra reštrukturalizácií podľa typu dlžníka v rokoch 2009 - 2012

Dlžník	2009	2010	2011	2012	SPOLU
Fyzická osoba	5	16	15	8	44
Právnická osoba z toho:	54	84	81	76	295
– s.r.o.	39	60	71	61	231
– a.s.	15	23	8	12	58
– ostatné	0	1	2	3	6

Zdroj: vlastné spracovanie

V ďalšej časti sme analyzovali reštrukturalizácie z hľadiska príslušnosti dlžníkov ku konkurzným súdom. Príslušnosť súdu je daná miestom podnikania dlžníka (fyzická osoba) alebo jeho sídlom (právnická osoba). Na Slovensku pôsobí 8 „konkurzných“ súdov: Bratislava I, Trnava, Trenčín, Nitra, Žilina, Banská Bystrica, Prešov a Košice I. Rozdiely medzi počtami reštrukturalizácií na jednotlivých súdoch sú značné. Zatiaľ čo v roku 2009 bola prevažná časť

reštrukturalizácií vedená na okresnom súde Trenčín, v roku 2010 bolo najviac povolených reštrukturalizácií na okresnom súde Prešov a Banská Bystrica. Pri zhodnotení aktivity reštrukturalizácií za celkové sledované obdobie 2009 – 2012, možno konštatovať, že 57,2 % reštrukturalizácií bolo povolených na okresných súdoch Bratislava I, Banská Bystrica a Prešov. Najmenší počet reštrukturalizácií podľa obrázku 4 je evidovaných na okresnom súde Košice I.

Obrázok 4. Štruktúra reštrukturalizácií podľa okresných súdov za roky 2009 – 2012

c) Úspešnosť reštrukturalizácií

V tretej časti výskumu prezentujeme výsledky týkajúce sa úspešnosti realizovaných reštrukturalizácií. Výsledky vychádzajú zo štatistík Ministerstva spravodlivosti SR. Úspešnosť samotných reštrukturalizácií je ovplyvnená viacerými atribútmi, medzi ktoré

nesporne patria: kvalita reštrukturalizačného plánu, postoj veriteľov k predloženému reštrukturalizačnému plánu, osobné schopnosti a zručnosti reštrukturalizačného správcu pri komunikácii s veriteľmi.

Najčastejšie používanou metódou uskutočnenia reštrukturalizácie je zmena

pohľadávok veriteľov. Okrem uvedenej je možné použiť aj nasledovné metódy, ktoré sú ale pri súdnej reštrukturalizácii málo využívané:

- zmena majetkových pomerov akcionárov dlžníka,
- prevod podniku (resp. majetku) dlžníka alebo jeho časti,
- zlúčenie, splynutie alebo rozdelenie dlžníka
- iné metódy.

Pri uskutočnení reštrukturalizácie metódou zmeny pohľadávok veriteľov dochádza najmä k predĺženiu lehoty splatnosti pohľadávok veriteľov, ich čiastočnému odpusteniu alebo ich uznaniu za nevymáhateľné. Postup uspokojenia pohľadávok veriteľov je upravený v reštrukturalizačnom pláne. Lehota na spracovanie a predloženie plánu veriteľskému výboru je 90 dní od povolenia reštrukturalizácie. Veriteľský výbor, ktorý je volený na schôdzi veriteľov a v zásade pozostáva z troch resp. piatich členov, plán môže schváliť, zamietnuť alebo určiť predkladateľovi (dlžník príp. správca) plán prepracovať. V prípade zamietnutia plánu je správca povinný požiadať súd o vyhlásenie konkurzu, čím sa reštrukturalizácia končí neúspešne.

Úspešné ukončenie reštrukturalizácie je podmienené schválením plánu veriteľským výborom a následne účastníkmi (veriteľmi príp. akcionármi dlžníka) na schvaľovacej schôdzi, preto si vyžaduje profesionálny prístup správcu

pri komunikácii s veriteľmi. Pri práci s veriteľmi by správca mal mať na zreteli nasledovné:

- vysvetliť dlžníkovi a veriteľom podstatu reštrukturalizácie,
- jasne a včas komunikovať akýkoľvek vzniknutý problém, vyhýbať sa kumulácii problémov,
- pripraviť argumenty, prečo uspokojenie veriteľov v reštrukturalizácii bude vyššie ako v prípade vyhlásenia konkurzu.

Plán prijatý schvaľovacou schôdzou následne potvrdzuje súd. Ak nie sú dôvody na jeho zamietnutie súd plán uznesením potvrdí. Spolu s uznesením o potvrdení plánu rozhodne aj o skončení reštrukturalizácie.

Tabuľka 3 zobrazuje vývoj povolených a skončených reštrukturalizácií v jednotlivých rokoch sledovaného obdobia. Ukončenie reštrukturalizácie sme rozdelili z hľadiska dôvodov ukončenia na tri časti:

- a) Úspešné ukončenie reštrukturalizácie na základe schválenia plánu na schvaľovacej schôdzi a jeho následného potvrdenia súdom.
- b) Neúspešné ukončenie reštrukturalizácie v dôsledku zamietnutia plánu súdom. Po právoplatnosti uznesenia o zamietnutí plánu súd vyhlási na majetok dlžníka konkurz a ustanoví správcu.
- c) Zastavenie reštrukturalizácie najmä z dôvodu porušenia povinností správcu.

Tabuľka 3

Úspešnosť reštrukturalizácií

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	SPOLU
Povolené reštrukturalizácie	2	8	10	58	87	86	73	324
Skončené:								
A/ potvrdenie plánu	1	2	11	15	49	67	54	199
B/ zamietnutie plánu	0	0	0	0	2	6	5	13
C/ zastavené § 131	0	0	1	0	1	1	2	5
Prebiehajúce reštrukturalizácie	1	9	7	45	110	98	110	

Zdroj: vlastné spracovanie na základe štatistiky konkurzných konaní na okresných súdoch v SR dostupné na <http://www.justice.gov.sk/Stranky/Informacie/Statistika-konkurznych-konani-OS.aspx>

Pri zhodnotení úspešnosti reštrukturalizácií sme brali do úvahy počet skončených reštrukturalizácií uvádzaných v štatistikách Ministerstva spravodlivosti SR, ktorých je celkovo za sledované obdobie 217. S ohľadom na uvedené je možné vyvodiť nasledovné závery:

- úspešnosť reštrukturalizácií je na úrovni 91,7 %;
- v trinástich prípadoch (6%) skončili reštrukturalizácie neúspešne z dôvodu zamietnutia plánu súdom;
- v piatich prípadoch (2,3 %) skončili reštrukturalizácie v priebehu jej konania

a to pre porušenie povinností správcu napr. nezvolanie schôdze veriteľov v zákonom stanovenej lehote.

ZÁVER

Súdna reštrukturalizácia je jednou z metód krízového manažmentu, ktorá sa uplatňuje od roku 2006. Výrazný nárast reštrukturalizačných konaní bol spojený s hospodárskou krízou, ktorá sa dotkla aj podnikateľských subjektov v SR.

Analýzu súdnej reštrukturalizácie sme rozdelili do troch krokov s ohľadom na jej proces a to: a) zhodnotenie fázy od doručenia návrhu na povolenie reštrukturalizácie až do fázy jej samotného povolenia, resp. zastavenia, b) analýzu povolených reštrukturalizácií a c) analýzu úspešnosti reštrukturalizácií. Napriek vysokému počtu návrhov na povolenie reštrukturalizácie (491 za obdobie rokov 2006 - 2012) bolo podľa štatistík Ministerstva spravodlivosti SR ukončených spolu 217 povolených reštrukturalizácií.

Na základe vykonanej analýzy sme sformulovali dôvody neúspešnosti reštrukturalizácií v nasledovných bodoch:

- Odmietnutie návrhov z dôvodu ich formálnych nedostatkov.
- Zastavenie reštrukturalizačných konaní z dôvodu nedostatkov reštrukturalizačných posudkov.
- Vôľa veriteľov (§ 131 ods. 2 ZKR).
- Pochybenie správcu, a to najmä opakovaným alebo závažným porušením jeho povinností.
- Pochybenie dlžníka – ak dlžník nepredložil (pri dlžníckom návrhu) záverečný návrh reštrukturalizačného plánu na schválenie veriteľskému výboru v zákonnej lehote alebo v prípade, ak dlžník nepodal v zákonnej lehote návrh na potvrdenie reštrukturalizačného plánu súdom.

Zohľadňujúc uvedené dôvody neúspešnosti stúpa predpoklad, že reštrukturalizácia podniku bude úspešná. Zároveň sa minimalizuje spôsob riešenia úpadku metódou konkurzu, čo by malo pre podnik likvidačný charakter.

LITERATÚRA

- [1] ALTMAN, E.I. – HOTCHKISS, E. 2006. *Corporate Financial Distress and Bankruptcy: Predict and Avoid Bankruptcy, Analyze and Invest in Distress Debt*. 3 rd. Edition. New Jersey : Wiley, 2006. 368 p. ISBN 978-0471691891.
- [2] BAĎO, R. – VRABLIC, P. 2012. *Kríza ako súčasť životného cyklu podniku a metódy záchrany podnikov v kríze*. In *Management Challenges in the 21st Century [elektronický zdroj] : conference proceedings*. Bratislava, 25.4. 2012. Trenčín : Vysoká škola manažmentu, 2012. ISBN 978-80-89306-14-5, 200 – 2007
- [3] BOOTH, S. 1993. *Crisis Management Strategy: Competition and Change in Modern Enterprises*. Stamford : Cengage Learning, 1993. 320 p. ISBN: 978-04-150-6231-2.
- [4] HÁLEK, V. 2008. *Krízový management – teorie a praxe*. Bratislava : Donau Media, s.r.o.. 2008. 322 s. ISBN 978-80-89364-33-6
- [5] HERMANN, C.F. 1972. *International Crises: Insights from Behavioral Research*. New York : Free Press, 1972. 334 p. ISBN: 978-0029145609
- [6] CHAPČÁKOVÁ, A. – HEČKOVÁ, J. – HRABOVSKÁ, Z. 2010. *Vybrané možnosti riešenia krízy podniku*. In *Zborník vedeckých prác katedry ekonómie a ekonomiky ANNO 2010 [elektronický zdroj]*. Prešov : Prešovská univerzita v Prešove, 2010. ISBN 978-80-555-0226-7, s. 105 – 118
- [7] KISLINGEROVÁ, E. a kol. 2010. *Manažerské finance*. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2010. 864 s. ISBN 978-80-7400-194-9.
- [8] PAUCHANT, T. C. – MITROFF, I. 1988. *Crisis Prone Versus Crisis Avoiding Organizations: Is Your company's Culture Its Own Worst Enemy in Creating Crisis?* In *Organization & Environment*. ISSN 1552-7417, 1988, vol. 2, no. 1., p. 53 – 63.
- [9] SEIDLOVÁ, N. – RAKYTOVÁ, T. – ŠŤASTNÝ, T. – KHALILOVÁ, N. – VALENTOVÁ, E. 2011. *Analýza reštrukturalizácie podniků v ČR*. In *Ekonomika a management*. ISSN 1802-8934, 2011, roč. 2011, č. 3., s. 33 – 55
- [10] RICHTER, T. *Reorganizace povolené v třetím roce účinnosti* InsZ: základní empirická pozorování a náčrt trendů. In *Ekonomika a management*. ISSN 1802-8934, 2011, roč. 2011, č. 3., s. 3 – 12
- [11] SEEGER, M. W. - SELLNOW, T. L., - ULMER, R. R. 2003. *Communication, organization and crisis*. Westport : Praeger Publisher. 2003. 312 p. ISBN 1-56720-534-8.
- [12] SLATTER, S – LOVETT, D. 1999. *Corporate Recovery. Managing Companies in Distress*. Washington D. C. : Beard Books. 1999. 356 p. ISBN: 1-58798-242-0.
- [13] VLACHYNSKÝ, K. a kol. 2009. *Podnikové finance*. Bratislava : Iura Edition. 2009. 524 s. ISBN 978-80-8078-258.
- [14] Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov.
- [15] ZUZÁK, R., KÖNIGOVÁ, M. 2009. *Krízové řízení podniku*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha : Grada Publishing, 2009. 253 s. ISBN 978-80-247-3156-8.